

ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΥ ΙΩΑΝ. ΧΑΝΙΩΤΗ
ΛΙΔΑΚΤΟΡΟΣ ΙΑΤΡΙΚΗΣ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΑΘΗΝΩΝ

ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ

(ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΡΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ)

ιατρικές εκδόσεις Λίτσας

Π.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ

618-012
7/2/51

Τ.Ε.Ι. ΑΘΗΝΑΣ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
αφ. εισ. 7824 :

Δρ. ΦΡΑΓΚΙΣΚΟΣ ΙΩΑΝ. ΧΑΝΙΩΤΗΣ
ΚΑΡΔΙΟΛΟΓΟΣ - ΠΑΘΟΛΟΓΟΣ
ΕΠ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΤΕΙ - ΑΘΗΝΑΣ

ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ

(ΜΕ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΕΡΟΝΤΟΛΟΓΙΑΣ)

ιατρικές εκδόσεις Λίτσας

Copyright © 1989 ΙΑΤΡΙΚΕΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΛΙΤΣΑΣ

ΜΙΚΡΑΣ ΑΣΙΑΣ 70 - ΓΟΥΔΙ - 115 27 ΑΘΗΝΑ - ΤΗΛ. 7789753

Τα δικαιώματα της ελληνικής έκδοσης του παρόντος βιβλίου ανήκουν στον εκδοτικό οίκο «Λίτσας». Η δημοσίευση φωτογραφιών, η μερική ή ολική ανατύπωση καθώς και η λήψη φωτοαντιγράφων από το βιβλίο απαγορεύεται χωρίς την έγγραφη άδεια του εκδότη.

*«Τι ἔστιν ὁ μίαν ἔχον φωνήν
τετράπουν, δίπουν, τρίπουν γίννεται;»*

*Στους Γονείς μου
με σεβασμό*

*Στους «Νέστορες»
της ελληνικής κοινωνίας*

Στους σπουδαστές μου

Περιεχόμενα

Πρόλογος	13
Εισαγωγή	15

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΖΩΗΣ	19
Η ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ ΣΤΗΝ ΠΛΗΘΥΣΜΙΑΚΗ ΔΟΜΗ	24
Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΔΟΤΗΣΗΣ	28

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΦΑΡΜΑΚΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	39
ΔΙΑΙΤΗΤΙΚΕΣ ΕΠΙΣΗΜΑΝΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	<u>45</u>

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ

ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	51
ΓΕΝΙΚΗ ΝΟΣΟΛΟΓΙΚΗ ΘΕΩΡΗΣΗ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	55
ΕΓΚΕΦΑΛΙΚΗ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	56
Η ΚΑΤΑΒΟΛΗ ΣΤΟΝ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΟ	69

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟ

ΚΑΤΑ ΣΥΣΤΗΜΑΤΑ ΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΓΗΡΑΝΣΗΣ	
Καρδιαγγειακό	75
Ουροποιογεννητικό	95
Αναπνευστικό	109
Γαστρεντερικό	113
Μυοσκελετικό	119
Ενδοκρινικό	125

12 ΓΗΡΙΑΤΡΙΚΗ

Αιμοποιητικό	135
Ανοσολογία γήρατος	139
Δέρμα	141
Όραση	149
Ακοή	155
Γεύση - Όσφρηση	159

ΜΕΡΟΣ ΠΕΜΠΤΟ

ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΥΠΝΟΥ ΣΤΗΝ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	163
ΘΕΡΜΟΡΡΥΘΜΙΣΗ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	167
ΣΤΕΛΕΧΗ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΤΡΙΤΗ ΗΛΙΚΙΑ	171
ΕΥΡΕΤΗΡΙΟ	185

Πρόλογος

Η παρουσία στον ελληνικό εκδοτικό χώρο της «Γηριατρικής» υπαγορεύθηκε από δύο βασικούς λόγους.

Ο πρώτος είναι το από κάθε πλευρά αυξανόμενο ενδιαφέρον, ιδιαίτερα τα τελευταία χρόνια, για την τρίτη ηλικία, που προκύπτει από την αναγνώριση της μεγάλης ιατρικής και κοινωνικής σημασίας της.

Ο δεύτερος είναι η κάλυψη ενός διδακτικού κενού στην τριτοβάθμια εκπαίδευση και η συμβολή στη δημιουργία Στελεχών Υγείας ικανών να ανταποκριθούν στις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας.

Η συνεχής αύξηση του πληθυσμού των μεγάλων ηλικιών, απόρροια της παρατηρούμενης υπογεννητικότητας και της ολόθεν αυξανόμενης μακροβιότητας, έχει σαν συνέπεια την επιτακτική ανάγκη για γνώση των ιδιαιτεροτήτων και ορθή αντιμετώπιση των προβλημάτων των ατόμων αυτών.

Με βάση τις σκέψεις αυτές, στο μικρό αυτό βιβλίο, επιχειρείται ένας συγκερασμός της σύγχρονης ιατρικής γνώσης και της εμπειρίας του συγγραφέα στο κλινικό και διδακτικό επίπεδο με περιεκτικό τρόπο, για να μη καταπονεί τον αναγνώστη.

Η πλαισίωση των κειμένων με ερωτήσεις, κρίθηκε στοιχείο απαραίτητο για την κατανόηση της ύλης σε βάθος, ενώ η θεματική παράθεση σύγχρονης βιβλιογραφίας, συμβάλλει στη λεπτομερέστερη διεύρυνση της γνώσης, αφού αποφεύχθηκαν λεπτομέρειες και κουραστικές αναλυτικές αναφορές, κατά την ανάπτυξη των διαφόρων κεφαλαίων.

Στο φοιτητή Ιατρικής Δημ. Ι. Χανιώτη οφείλονται ιδιαίτερες ευχαριστίες για τη σημαντική συμβολή του στη συγγραφική αυτή προσπάθεια.

Στις Ιατρικές Εκδόσεις Λίτσας αξίζει ένα μεγάλο ευχαριστώ για την αμέριστη συμπαράστασή τους, για μια άρτια και επιμελειμένη παρουσίαση του έργου.

Δρ. Φρ. Ι. Χανιώτης

Αθήνα, Μάρτιος 1989

Εισαγωγή

Η Γηριατρική είναι κλάδος της Παθολογίας και ασχολείται και μελετά τα φαινόμενα και τις ιδιαιτερότητες της γεροντικής ή τρίτης ηλικίας του ανθρώπου, σε συνάρτηση με την ορθή αντιμετώπισή τους.

Αν και παραδοσιακά η Γηριατρική σχετίζεται με ιδρύματα (Νοσοκομεία, Γηροκομεία), η επιστημονική εξέλιξη των υπηρεσιών της τις τελευταίες δεκαετίες και η ρεαλιστική εκτίμηση των πραγμάτων, μετέθεσαν το ενδιαφέρον της κυρίως μέσα στην κοινότητα.

Ο υπερήλικας, παρ' ότι ξεπέρασε το 65ον έτος, έχει κάθε δικαίωμα, χωρίς να φύγει από το φυσικό του περιβάλλον να επωφεληθεί από τη σύγχρονη γνώση. Σ' αυτόν ο νέος οφείλει την ύπαρξή του και πρέπει να τον βλέπει σαν την εικόνα του εαυτού του στο μέλλον.

Αν το γήρας συμβολισθεί με τη μυθική Σφίγγα, που τρώγει το σώμα και το πνεύμα και προκαλεί τα συμπτώματα της πνευματικής και σωματικής έκπτωσης, τότε ο Γ. Σεφέρης απαντά: «Μια λέξη διαλύει το τέρας αυτό: η λέξη « Άνθρωπος».

Στη χώρα μας, η πανάρχαιη παράδοση, διέσωσε τον αντιπροσωπευτικό τύπο του ηλικιωμένου ατόμου, στο πρόσωπο του Νέστορα. Αυτός, μέσα στα δεινά και τις φλόγες του πολέμου της Τροίας, κατώρθωνε να δίνει τον τόνο της σύνεσης και του μέτρου. Εύρησκε τις ορθές ανθρωπιστικές λύσεις, μέσα σ' ένα περιβάλλον, που εκ των πραγμάτων δεν είχε τίποτε το ανθρωπιστικό. Δυστυχώς όμως στις μέρες μας, μέσα στη δύνη της καταναλωτικής κοινωνίας, διαφεύγουν βασικά πράγματα που αφορούν στην τρίτη ηλικία. Γι' αυτό πρέπει να καθιερωθεί πρόγραμμα

ενημέρωσης από την ηλικία του δημοτικού σχολείου, για το τι είναι η τρίτη ηλικία, πως φθάνει ο άνθρωπος σ' αυτήν και τι στάση πρέπει να τηρούν και πως να συμπεριφέρονται οι νέοι προς τους υπερήλικες.

Οι Νέστορες της ζωής είναι απαραίτητοι για να τρέφουν το δένδρο της προόδου, με τους ανεκτίμητους χυμούς της σοφίας τους.

Σημείωση: Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας (WHO) δέχεται πέντε ηλικίες. Έτσι, τα έτη από 74-90 αντιστοιχούν στην τέταρτη ηλικία και τα έτη από 90 και άνω αντιστοιχούν στην πέμπτη ηλικία.